

การศึกษาเรื่อง การประเมินค่าทางเศรษฐกิจของการเก็บขยะขายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและปัญหาของผู้ที่เก็บขยะขาย 2) เพื่อประเมินค่าทางเศรษฐกิจของการเก็บขยะขาย 3) เพื่อศึกษาบทบาทของการเก็บขยะขายในการลดปริมาณขยะและงบประมาณการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลการจัดการขยะของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนข้อมูลปฐมภูมิได้จากการออกแบบสอบถามผู้ที่ประกอบอาชีพเก็บขยะขายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่จำนวน 131 ราย ร้านรับซื้อของเก่าที่รับซื้อขยะจากผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายจำนวน 9 แห่ง พนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลและบริษัทเอกชนจำนวน 45 ราย และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยใช้วิธีศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์

จากการศึกษา พบว่าผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 37 - 46 ปี และจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 3 - 4 คน ระดับรายได้ของครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพนี้ส่วนใหญ่ คือ มีรายได้ 2,001 - 4,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายของครัวเรือน 2,001 - 4,000 บาทต่อเดือน ผู้ประกอบอาชีพนี้ส่วนใหญ่ทำงานวันละ 4 - 6 ชั่วโมง โดยใช้รถเข็น รถซาเล้งและรถมอเตอร์ไซด์พ่วงเป็นพาหนะในการทำงาน

การประกอบอาชีพนี้ใช้เงินทุนไม่แน่นอน ผู้ประกอบอาชีพนี้ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าปัญหาในการประกอบอาชีพนี้ คือ ปัญหารายได้ลดลงจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ประการแรกมีผู้ประกอบอาชีพนี้มากขึ้นทำให้เก็บและรับซื้อขยะมาขายได้น้อยลง และขายขยะบางประเภทได้ราคาลดลง

จากการประเมินค่าทางเศรษฐกิจของการเก็บขยะขายพบว่า ขยะสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายเฉลี่ยรายละ 225.31 บาทต่อวัน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 29.0 มีรายได้เฉลี่ยวันละ 101–200 บาท รองลงมาร้อยละ 27.4 มีรายได้ไม่เกิน 100 บาทต่อวัน และร้อยละ 5.3 มีรายได้เฉลี่ยสูงถึงวันละ 601–700 บาท นอกจากนี้ ขยะยังสร้างรายได้ให้แก่พนักงานเก็บขนขยะจากการคัดแยกขยะขาย โดยพนักงานเก็บขนขยะของเอกชนมีรายได้เฉลี่ยรายละ 88.24 บาทต่อวัน ขณะที่พนักงานเก็บขนขยะของเทศบาลมีรายได้เฉลี่ยรายละ 52.20 บาทต่อวัน

จากการศึกษาบทบาทของการประกอบอาชีพเก็บขยะขายในการลดปริมาณขยะและต้นทุนในการจัดการขยะพบว่า การเก็บขยะขายของผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายและพนักงานเก็บขนขยะสามารถลดปริมาณขยะได้วันละ 7,616.9 กิโลกรัม โดยลดปริมาณขยะประเภทกระดาษได้มากที่สุด คือ 3,084.8 กิโลกรัม รองมาคือ พลาสติก แก้ว และโลหะ ซึ่งมีปริมาณขยะลดลง 2,399.3 1,179.7 และ 953.1 กิโลกรัม ตามลำดับ ทำให้เทศบาลนครเชียงใหม่ลดต้นทุนในการจ้างบริษัทเอกชนนำขยะไปฝังกลบวันละ 4,495.80 บาท หรือ ปีละ 1,640,967 บาท และทำให้ต้นทุนในการจัดการขยะตั้งแต่ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บขยะรวมทั้งค่าใช้จ่ายในการขนไปฝังกลบที่อำเภอฮอดลดลงวันละ 9,993.78 บาท หรือปีละ 3,647,729.70 บาท

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การเก็บขยะขายมีส่วนช่วยลดปริมาณขยะและต้นทุนการจัดการขยะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ดังนั้นเทศบาลฯ จึงควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายและร้านรับซื้อของเก่าสามารถดำเนินการต่อไปด้วยดีและมีความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งสร้างทัศนคติที่ดีแก่ประชาชนทั่วไปต่อผู้ประกอบอาชีพเก็บขยะขายและเห็นความสำคัญของอาชีพนี้ นอกจากนี้เทศบาลฯ ควรประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องถึงการลดปริมาณขยะด้วยการคัดแยกขยะรีไซเคิล และทราบถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะรีไซเคิล

ABSTRACT

TE 141069

There are three objectives in this study of the “Economic Evaluation of Recyclable Material Collection in Chiang Mai Municipality.” First, to study the socio-economic status of solid waste scavengers in Chiang Mai Municipality as well as problems they are faced with. Second, to economically evaluate the recyclable material collection in Chiang Mai Municipality. And last, to study the role that scavenging plays in reducing solid wastes and costs of Chiang Mai Municipality solid waste management. This study is based upon both primary and secondary data. Secondary data were acquired from various municipal departments whereas primary data were obtained from questionnaires conducted with 131 waste scavengers, 9 recycle shops, 45 private and municipal waste collectors as well as interviews with those involved in waste management in Chiang Mai Municipality. Descriptive statistics were also used in the analysis.

The study has revealed that most of the solid waste scavengers are men, between 37 and 46 years old with 3 to 4 people in their households, who have an education of between *Pratomsueksa 4 and 6* (primary school). Their household income ranges from 2,001 to 4,000 baht per month. Their expenditures range from 2,001 to 4,000 baht per month. Most of them work about 4-6 hours daily with unfixed budget. Vehicles employed for work are handcarts,

tricycles, and cart-motorcycles. Most of them agree that a major problem they are faced with is a decrease in incomes due to two main factors : the first is an increase in the number of scavengers which makes it more difficult for them to scavenge and sell solid waste, and a decrease in values of certain kinds of solid waste.

The results of the economic evaluation of recyclable material collection indicate that solid waste scavengers have an average daily income of 225.31 baht : 29% of waste scavengers earn 101 to 200 baht , 27.4% make not more than 100 baht , and 5.3% earn between 601 to 700 baht per day. Moreover, waste separation enables private waste collectors and municipal collectors to earn 88.24 baht and 52.20 baht per day respectively.

In regards to studying the role of scavenging in reducing solid wastes and costs of Chiang Mai municipal solid waste management, it has been found that scavenging and waste collectors can reduce the amount of solid waste by 7,616.90 kilograms per day, including 3,084.80 kilograms of paper, 2,399.30 kilograms of plastic, 1,179.70 kilograms of glass, and 953.10 kilograms of metal. Consequently, Chiang Mai Municipality's costs of hiring private sector operators for landfills are reduced by 4,495.80 baht per day or 1,640,967.00 baht per year. In addition, the costs of municipal waste management, including the costs of waste collection and the costs of transportation to Hod District for landfills are reduced by 9,993.78 baht per day or 3,647,729.70 baht per year.

This study has revealed that scavenging helps reduce waste and costs of waste management in Chiang Mai Municipality. Therefore, the Municipality should support transactions of scavengers and recycle shops, ensure their safety and good health, as well as raise good attitudes toward waste scavengers and their importance. The public should also be informed of waste reduction by recycled waste separation and its benefits.